

אהל רחל

יוצא לאור לעילוי נשמת

מרת רחל לוי בת תמרה ז"ל

גלב"ע ט' אדר ב' התשס"ה

דעתך חשובה לנו r0548474308@gmail.com

שלח תשפ"ב

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (יג כ)

ופירש"י ז"ל (להלן פסוק כג) דכלב ויהושע לא לקחו פירות הארץ

והקשה החת"ס אמאי לא הביאו פירות כציווי של משה רבנו

בספר איי הים (עדל) תי' כי משה ביקש מהמרגלים שיתחפשו כסוחרי פירות, וכך לא יחשדו בהם יושבי הארץ שהם מרגלים. ולכן די היה שיתרו את הארץ בהיותם נושאי פירות אך אין צורך להביא את הפירות עד למחנה ישראל במדבר והמרגלים הביאו.

בספר משנת רש"י הביא לתרץ על פי מה שכתב הב"ח (או"ח סי' ר"כ) כאשר אוכלים פירות ארץ ישראל אזי נכנסת קדושה באדם וכשאוכלם שלא בקדושה נכנס בו טומאה ויכול להזיקו ח"ו עי"ש.

והנה מתחילה כשהלכו המרגלים לארץ ישראל "באותה שעה כשרים היו" רצה משה רבינו שיביאו מפירות ארץ ישראל, כדי שישאלו כשיאכלו ממנו ירגישו בו קדושה וישבעו מטובה, אולם כשחזרו והביאו פירות לכוונה רעה, לא רצו כלב ויהושע להביא פירות, שלא יאכלו בכוונה רעה, א"כ אדרבה יכולים הפירות להזיקם, וע"כ אדעתא דהכי לא ציוה משה להביא פירות.

בספר דברי נפתלי (הלברשטאם) מתרץ משום דכלב השתטח על הקברות שבמערת המכפלה ונטמא ולא רצה לקחת הפירות ע"מ שלא לטמא את הפרי, ויהושע משרת משה היה, ודאי נפטר מציווי זה דתנן באבות (פ"ג מי"ג) ודאשתמש בתגא חלף, ופירשו דתגא הוא נוטריקון תלמיד אדם גדול.

על הפסוק וישאוהו במוט בשנים (יג כג) כתב רבינו בחיי אלו יהושע וכלב. וכ"כ בזוה"ק (שלח ק:ס)

ויש להבין למה נחלק הזוהר על דברי הגמ' (סוטה לד) ששם נאמר כי שמונה נשאו האשכול, אחד נשא רימון ואחד נשא תאנה, ויהושע וכלב לא נשאו כלום.

ואילו הזוהר סובר איפכא דהרימון והתאנה נשאו העשרה מרגלים, ויהושע וכלב נשאו האשכול ענבים.

בספר **גנא דפלפלי** תי' על פי הגמ' (שבת צג.) בפלוגתא דשנים שהרימו את הקורה ברשות הרבים.

ר' יהודה מחייב ור' שמעון פוטר, וקי"ל הלכתא דחייב.

נמצא דמי שצריך להעביר קורה ברשות הרבים לר' יהודה אין לו מה לעשות.

אך לר' שמעון יש לו עצה שיטול עם חבירו ולא הוי חילול שבת, אך כיוון דלא קי"ל הלכתא כר' שמעון, לית לן לעיצה זו.

והנה כתיב בקרא "במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום וגו' "

חזין דמנה הכתוב ימי שבתותיהם כימים שתרו בהם ולא עמדו על מקומם, וכן מבואר בפרדס יוסף שהלכו גם בשבתות.

ולכאורה הוא תימה, בשלמא קודם שלקחו הפירות זה רק איסור תחומין וטרם נצטוו על זה, אבל אחר שנטלו הפירות הרי חילול שבת גמור הוא לטלטל ברשות הרבים.

וי"ל שהמרגלים כפי קוצר אמונתם חשבו שרעה לנגד העם וסכנתא היא, כי נפול יפלו לפני העם יושב הארץ, ועל כן אצו רצו לילך אל מחנה ישראל להזהירו ולהצילו מן המוות, ולפיכך חיללו את השבת להביא פירות לומר להם כשם שפירותיה משונים כך העמים משונים.

אך דא עקא, דהני מילי בשאר המרגלים שלא האמינו שינצחו.

אבל יהושע וכלב הרי ידעו שאין כאן סכנה, אלא לפי שלא רצו להתעכב וליתן לעשרת המרגלים ללכת למחנה ישראל לפעור פיהם בלא שיהיה עמהם משיב דבר, ע"כ הוצרכו ללכת בשבת, אך נמנעו מחילול שבת.

ולפיכך באנו למחלוקת הש"ס והזוהר.

דגמ' דידן אזלא כהלכתא כר' יהודה ולכן יהושע וכלב לא נטלו מפירות הארץ שהרי אין יכולים הם לטלטל פירות ברשות הרבים בשבת.

אבל הזוהר שזה ספרו של ר' שמעון והוא סובר דמאן דבעי ליקח קורה ברשות הרבים יטול עם חבירו ויפטר, לפיכך פירש דיהושע וכלב נטלו האשכול במוט יחדיו, ואף שלדידהו אין כאן פיקוח נפש, אך שרי להו ליקח האשכול ושפיר עבדו, ובחכמה עשו.